

# Tarihimizin Tarihi-

# 6

Nureddin Yıldız'ın "Hadislerle Diriliş" (109.) dersidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

*Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.*

Ümmetimiz içinde tefrikalar oluşması açısından meselemizi ele almış, Şii-Sünni ayırımına neden düşüldüğünü ya da bunun nasıl olup da doğal karşılanmak zorunda kalındığını Gadir Hum hadisesi etrafında incelemiştik. Bu ve benzeri ayrılıklar Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin hayatına dair bazı olayların kasıtlı biçimde yönlendirilmesi sonucunda meydana gelmiş ve Müslümanlar'ın içinde günümüze dek süren kopmaları doğurmuştu.

Bir başka örnek zikredelim ve şayet tarihi ümmet-i Muhammed'in itikadı esas, Kur'an ve hadisi de çizgi alınarak yazmaz ve okumaz isek bunun bile bile bölünmek anlamına geleceğini ortaya koymaya çalışalım:

'Sakife (çardak) olayı.'

Resûlullah aleyhisselam Efendimiz'in vefat ettiği bir pazartesi gününün yaklaşık olarak sabah saatlerinde vefatının ardından, Medine ve etrafında o gün yaşayan sahabe sayısı on bin, İslamlaşmış diğer şehirlerle birlikte ise yüz bini aşmıştı. Acı haber çabuk duyuldu ve sahabe-i kiram efendilerimiz, Efendimiz aleyhisselamın vefatı ile sarsıldılar.

Peygamber aleyhisselam Medine'de hem peygamberlik görevini icra ediyordu hem de devletin başıydı; yani hem devleti, sosyal hayatı, askeriyeyi, ticareti idare ediyor hem de namaz kıldırıyordu. Fani dünya hayatını terk etmesi, dini temsil eden otoritenin insan bazında kalkması anlamına geliyordu. Bu, Resûlullah'sız Medine görüntüsü belki duygusal olarak bakıldığında esef edilip ağlanarak geçiştirilecek bir gün olabilirdi ama ashab-ı kiram, onu bir insanın başka birini sevebileceğinin ötesinde seviyor olmalarına rağmen, böyle bir matem havasını tercih etmedi.

Onların deyişiyle Medine o gün kapkara olmuştu. Ömer bin Hattab radiyallahu anh bile o ağır karakterine rağmen, "Muhammed ölmedi, öldü diyenin kafasını vururum!" diyebildi ve olan biteni algılayamadı. Ebu Bekir radiyallahu anh ayağa kalkıp onu Kur'an ayetiyle (sen de öleceksin, onlar da ölecek ey Peygamber) ikaz etmeseydi sevgiden akıllarını yitireceklerdi.

Tam bu esnada, Ebu Bekir radiyallahu anh, öyle bir iş yaptı ki bu belki mağara arkadaşlığı ve hicretten daha değerliydi ve ümmetimizin önceki ümmetlerin akıbetine uğramasına karşı zahirî sebepler açısından ortaya konabilecek en büyük uğraştı. Ebu Bekir radiyallahu anh, Efendimiz aleyhisselamın vefatının hemen ardından Müslümanlar'ın halifesini seçmek için çardak altında toplanmasa ve bu işi yarına bıraksaydı (elbette zahirî sebepler açısından), ümmetimiz bugüne gelemeyecekti. Müslümanlar'ın halifesi İstanbul'dan yurt dışına sürülüp hilafet meclisin şahsında mündemiç bırakıldığında yalandan ağlayan üç-beş kişi dışında kimse olmayınca bugün ümmetin geldiği hâl ortadadır.

Bir de düşününüz ki Resûlullah aleyhisselatu vesselam gibi bir insanın dünyadan ayrılmasının ardından sahabiler oturup yas tutsunlar... Sakifetü Beni Sad (Sad oğulları çardağı) altında o toplantı hemen yapılmıyaydı bugün Müslümanlar'ın halifesi İstanbul'dan sürülünce başımıza gelen her ne ise bunun kat be kat ağırı yaşanırdı.

Ali bin abi Talib radiyallahu anh, yanında birkaç sahabiyle beraber Efendimiz aleyhisselamın cenazesi başında bırakıldı ve çardağın altında Ensar'dan Evs ve Hazreç ileri gelenleri ile Muhacirler'den Ebu Bekir, Ömer ve birkaç sahabi bir araya gelindi. Ebu Bekir radiyallahu anh, Resûlullah aleyhisselamın vefat ettiğini ve fani olduğunu ama dinin baki olup Allah'ın Hayy ve Kayyum oluşunu hatırlattı, Peygamber öldüğü için dini bırakmanın imkânsızlığını anlattı. Onun yerine -peygamberliği hariç- din

ve dünya işlerini idare edecek bir vekil tayin edilmezse İslam'ı bir daha bulmanın mümkün olmayacağını söyledi.

Burada şu husus da zikredilmelidir ki Resûlullah Efendimiz, vefatının ardından kendi yerine geçecek bir ismi açıkça işaret etmiş değildi. Böyle bir beyan olsaydı zaten ashab-ı kiramın yapacak bir şeyi yoktu, belli kişiye itaat edeceklerdi. İşaret yoktu ama birtakım belirtiler vardı: Mesela Peygamber'imizin en çok önemseydiği iş olan namazı, vefatına yakın zamanlarda Ebu Bekir radiyallahu anhin kıldırmasını söylemiştir. Ebu Bekir radiyallahu anhin namaz kıldırmasını söylemesi dolaylı bir işarettir.

Ashab-ı kiramın Mescid-i Nebî etrafında yaptıkları evlerde küçük pencereler bırakılmıştı ve ashab mescidi gözlüyorlardı. Efendimiz aleyhisselam bu küçük pencerelerden pek hoşlanmamış ve mescide bakanlardan Ebu Bekir'in ki hariç geri kalanın kapatılmasını buyurmuş. Buradan da dolaylı bir işaret çıkarılıyorsa da açık bir talimat yoktu.

Ebu Bekir radiyallahu anh, kendisinin aday olup seçilmek istediğine dair bir temennide bulunmadı. Sadece böyle ciddi bir karar alınması lazım geldiğini söyleyerek öne çıktı. Ensar'dan kimseler dediler ki: 'Ortada açık bir durum var: Resûlullah Mekke'yi bıraktı, fethedildiğinde orada kalıp kalmayacağı sorulduğunda da Ensar ile yaşamak istediğini söyledi ve orada kalmadı. Dolayısıyla Peygamber aleyhisselam Medine'ye geldi ve hepimiz de Ensar'ı ne çok sevdiğini biliyoruz. Ensar'dan birini seçelim.' Böyle teklif ederek hiç olmazsa sorunu yarı yarıya halletmek istemiş olmalıydılar (Muhacirler safına karşı).

Bunun üzerine Muhacirler safında olanlar, Ebu Bekir, Ömer radiyallahu anhuma ve diğerleri bunun mümkün olmadığını ve Resûlullah aleyhisselamın, Kureyş'in öne geçirilmesine dair talimatı bulunduğunu söylediler. Ensar bu karşı çıkıştan alındılar. Sonuçta ortada duran mesele, bir belediye başkanlığı vesaire değil, kâinatın en şerefli insanına vekil olmak meselesiydi, bu bir şerefti.

Daha sonra Kur'an-ı Kerim'i cem eden sahabe ayağa kalkıp şu minvalde bir konuşma yaptı: 'Bu din namaz dinidir. Resûlullah da namaza Ebu Bekir'i geçirmiştir. Ebu Bekir namaza geçen olduğu sürece başka hiç kimse bu ümmete lider olamaz.' Bu sözü söylediğinde yirmi bir yaşındaydı. Ensar bu açıklama üzerine sus pus oldular fakat Ebu Bekir radiyallahu anh da kalkıp "öyleyse ben aday oluyorum" demedi. Ömer radiyallahu anh ayağa kalktı, Ebu Bekir radiyallahu anhtan elini uzatmasını istedi ve ona, "Resûlullah'ın halifesi olarak sana beyat (siyasî sözleşme) ediyorum" dedi.

Beyat, ümmet-i Muhammed'in liderine verilen söz anlamındadır. Ümmetin lideri kimse, ayan tabakası yani ümmetin ileri gelenleri, ona beyat ederler. Ashab-ı kiram da Efendimiz aleyhisselama beyat ederlerdi. Lâkin beyat, oy kullanmanın ötesinde bir iştir. Oy gizli verilir ve sadece seçilene ortaya çıkarır; beyat ise seçeni de seçilene de ortaya koyar. Mesela Türkiye Cumhuriyeti'nde vatandaşlar oy kullanıyorlar. Oylar verildikten sonra seçilen kişi, beş sene sonra bir daha gelmek üzere gidiyor, sandık kalkıyor, oy verenler de gidiyor ve bir daha kimsenin kimseyi gördüğü olmuyor. Vatandaşın bir sorumluluğu olmuyor. Şeriat ölçülerinde beyat etmek ise evet, bir oy kullanmaktır ama iyi ve kötü şartlarda beyat ettiğini söylediği kişi, oy vereni bir konuda görevlendirdiği zaman beyat eden kişi 'gitmiyorum' ya da 'eş durumundan istifade etmek istiyorum' gibi mazeretler gösteremez. Beyat etmek Allah ve Peygamberi adına din uygulayan kimseye din namına söz vermek demektir. Bundan sonra artık tayin ettiği yere gitmek, savaşa çağırıldığında katılmak mecburîdir.

Harem-i şerif etrafındaki büyütme çalışmaları yapılmadan önceleri ben de bu beyatın yapıldığı yeri (Sakifetü Beni Sa'd) defalarca ziyaret etmiş ve Ebu Bekir, Ömer, Üsâme gibi sahabilerin o günkü manzaralarını görmeye çalışmışım.

Ömer radiyallahu anhin Ebu Bekir radiyallahu anha beyatının ardından Ensar da bu beyata katıldı ve böylece Allah Teâlâ onlara, Musa-Davud-Süleyman aleyhimüsselamın başına gelen sorunun başlarına gelmemesi için bir zemin hazırlamış oldu. Bu onların şerefidir, Allah onlardan razı olsun.

Beyat edilmesinin ardından, tam da Allah Teâlâ'nın kullarını dümdüz bir otobanda değil kavşaklar ve rampalı arazilerde imtihan ediyor olmasının bir gereğince, Medine'de Efendimiz aleyhisselamın sık sık vekil olarak bıraktığı Ali radiyallahu anh ile ilgili bir imtihan yaşandı. Resûlullah Efendimiz, Ali radiyallahu anhı Medine'ye sık sık vekil bırakırdı. Hatta bir defasında gazveye giderken yine vekil olarak onu bırakmış, o da "ya Resûlallah, beni karıları bıraktığın yerde bırakıyorsun" diyerek 'ben kadınlar gibi arkada kalacak adam mıyım' demeye getirmiş, cihat arzusunu belirtmişti. Bunun üzerine Resûlullah Efendimiz, "Harun, Musa'nın nesiye sen de benim için olsun" buyurmuştu.

Bu ve benzeri sahneler yaşanmıştı. Ali radiyallahu anh ile Resûlullah aleyhisselamın amcası Abbas radiyallahu anh, Efendimiz'in cenazesi başında bekliyorlardı. Ebu Bekir ve Ömer, Efendimiz'in akrabası değillerdir, Ensar'dan kimseler de değillerdir. O günkü ve hâlâ devam eden şimdiki kültürde siyasî lidere akrabasından en yakın olanın vekâlet edeceği düşüncesi vardır. Efendimiz'in amcası Abbas'ın veya Ali'nin öne çıkması düşüncesi de bu bakımdan zihne daha yakın gibi gelebilmektedir.

İlan edilip herkes mescitte toplandığında Ebu Bekir radiyallahu anh meşhur konuşmasını irat etmiş, "ey insanlar, sizin en iyiniz olmadığım hâlde başınıza getirildim. İyi bilin ki kim haklıysa güçlü odur, haksız güçlü olsa bile benim yanımda zayıftır. Yaptığım işleri doğru görürseniz bana destek olun. Allah'a ve şeriatına aykırı iş yaptığımı görürseniz sakın beni desteklemeyin" demiştir. Ashab-ı kiramın ileri gelenleri, kabile reisleri ve Efendimiz'in sağlığında bir yere görevlendirdiği kimseler -kadınlar hariç- herkes gelip Ebu Bekir radiyallahu anha ümmetin başı olarak beyat etti. Böylece Ebu Bekir radiyallahu anh ilk halife oldu.

Ebu Bekir radiyallahu anhin o gün ümmetimizi omuzlarına alıp kaldırmasının bu büyük ümmeti neyden-nasıl kurtardığına sadece bir örnek verecek olursak Süleyman aleyhisselamın Kur'an'da geçen hadisesini hatırlamakta fayda vardır. Süleyman aleyhisselam Beytülmakdis'i inşa ettirdiğinde işçileri arasında cinlerin de olduğu büyük bir çalışan ordusu vardı. Ecelinin geldiğini anladığında Allah'a şöyle yalvardı: 'Allah'ım, ben öldüğüm an her şey yarım kalacak, bu işçiler çekip gidecekler. Bana bir çare göster, öldüğümü bunlar anlamasın.'

Ebu Bekir'e bakınız, Süleyman aleyhisselamın derdine bakınız. Süleyman aleyhisselamın eceli geldiğinde, Azrail aleyhisselam ona bastonuna yaslanmasını söyledi. Süleyman aleyhisselam inşaatı kontrol ettiği bir yerde duruyor, bastonuna yaslanıyordu. Azrail aleyhisselam ruhunu aldı ve bastonuna yaslanır hâlde kaldı Süleyman aleyhisselam. İşçiler sabah-akşam baktıklarında Süleyman aleyhisselamı bastonuna yaslanır vaziyette görüp denetlediğini zannettiler ve inşaatı bitirdiler. O esnada bir kurt da bastonu kemirince Süleyman aleyhisselam düşüverdi. Onun öldüğünü görünce bütün işçiler kaçıp gittiler.

Ebu Bekir radiyallahu anhin halife seçilmesiyle hiçbir ilgisi olmamakla birlikte, Resûlullah aleyhisselamın ümmetinin nasıl bir felaketten kurtulduğunu anlamaya, Süleyman aleyhisselamın ümmetinin başına gelen bu hadise iyi bir örnektir. İnsanoğlu lideri olmadan bir gün dahi geçiremez, değil aylar-seneler. Tabii ki bizler Müslümanlar'ın halifesinin İstanbul'dan trene bindirilip yurt dışına gönderilmesinin ne anlama geldiğini anlamadığımızdan, bu örneği anlamakta da zorlanıyor olabiliriz...

Her hâlükârda Ali radiyallahu anhin beyat toplantısına çağırılmamış olmasının bir sorun teşkil ettiğini hatırlatalım. Bunun Ali radiyallahu anha karşı bir kasıttan kaynaklanıyor olmasını düşünmekten Allah'a sığınırız. Ebu Bekir radiyallahu anha biri çıkıp dese ki "Resûlullah'ın amcasının oğlu Ali'nin bu işte gönlü kalacak", Ebu Bekir böyle bir şeye müsamaha nasıl edebilirdi? Bunu kâinatta en son düşünebilecek olan Ebu Bekir'dir. Peygamber aleyhisselamın kimde onun kadar hatırı vardı ki?

Ali radiyallahu anh ile istişare etmeye vakit bulunamadığından ve kendisi de orada bulunmayıp Fatıma annemizi teselli ile meşgul olduğundan, herkes beyat ederken Ali radiyallahu anh halifeye elini uzatmamıştır. Fatıma annemiz de o gün Ebu Bekir radiyallahu anhanın yanına gelip halifeden babası Resûlullah Efendimiz'in mirasını istemiştir. Halife ise babasının peygamber olduğunu, peygamber öldüğünde malının çocuklarına kalamayacağını söyleyerek bir şey vermedi. Fatıma annemiz bundan gocundu. Zaten istediği de bir ibrikten ibaretti. Ali radiyallahu anh, Fatıma radiyallahu anhanın gönlü kırık olduğundan altı ay boyunca halifeye beyat etmedi. Yanında durdu hatta Ebu Bekir radiyallahu anh irtidat savaşlarına ordu göndereceği zaman Ali radiyallahu anh da buna adam yollayarak güç katmıştı lâkin beyat etmedi.

Altı ay sonra Fatıma annemiz vefat ettiğinde Ali radiyallahu anh gelip halifeye beyat etmiştir. Bu da gösteriyor ki Fatıma annemiz Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemın kızı olduğundan, Ali radiyallahu anh onun gönül kırıklığı varken cesaret edip Ebu Bekir radiyallahu anha beyat etmek istememiştir. Çünkü daha önce de Fatıma annemizin gönlünde incinmeye yol açmış ve Efendimiz aleyhisselam tarafından azarlanmış, "beni üzen Allah'ı üzer" ifadesini işitmişti. Bu halkaya yeni bir zincir eklemek istemedi ve Fatıma annemizin burukluğunun olduğu zeminde beyat etmedi. Onların arasında şimdi yaşayıp nefes alan sorun türünden bir mesele yoktu, olmadı.

Bu olayı buradan bakıldığında makul biçimde düşünebiliyor ve olayda rolü bulunan kimseleri standartları etrafında gayet düzgün değerlendirebiliyoruz. O günkü beyat hadisesini ümmet-i Muhammed'in daha sonra Şiiler olarak anılan grubu, "Resûlullah aleyhisselama hıyanet ve Ali ile Fatıma'ya tuzak, Ebu Bekir ile Ömer'in mafyacılığı" zaviyesinden hatırlamışlar, onlara göre ümmet-i Muhammed çökmüş, bir daha yirmi beş sene sonra Ali radiyallahu anhanın Osman radiyallahu anhanın vefatının ardından halife olmasıyla sakat da olsa dirilmiştir.

**Ebu Bekir-Ömer-Osman radiyallahu anhümün yirmi beş sene toplamı olan hilafet tarihine Şiiler 'fetret devri' olarak bakarlar. İnsan bir kere tarihi nefsanî duygular, grupçuluk hissiyatı ve fırkacılık anlayışıyla görmeye çalışınca faturası işte böyle acı olur. Böyle bir fetret devrinin ardından İslam'ın günümüze ulaşabilmiş olması nasıl açıklanabilir? Yirmi beş sene ortada olmayan İslam bir daha nerden ortaya çıkarılabilmıştır?** Verilen cevap İslam'ın, Ali'nin ruhunda saklı olup sonradan ortaya çıktığıdır. Abuk sabuk, ne akla ne dine uygun olmayan ve hiçbir türlü kabul edilemez bir yorum. Sadece fırkalarının ayakta durması, çocuklarına İslam'ın tek şekli olarak bunu aktarabilmek için uydurulmuş bir düzen.

Biz ise Ebu Bekir, Ömer, Osman, Ali, Muaviye, Üsame, Hasan ve Hüseyin'i -radiyallahu anhüm- Resûlullah aleyhisselatu vesselamın ashabı görürüz, İslam'ımızın Peygamber aleyhisselamdan sonra bir kopukluk devresi olmadığını söyleriz. Böyle bir devreyi 'fetret' olarak nitelemek, İslam'ın zirvesinde duran isimlerin ve onların ardından giden yüz bin sahabinin korsan olduklarını söylemekle aynı anlama gelir –ki bu kimselerden biri de Ali'dir. Bunu yalnızca fırkasının ayakta durabilmesi için yapıp dinin geri kalan tamamını korsanlıkla itham edebilmek Şiiler'in işidir.

Ümmet-i Muhammed, Ebu Bekir radiyallahu anhi hiçbir muhalefet göstermeden ve ashabın en büyük isimlerinin destekleriyle başa getirmiş, Ali radiyallahu anh da bu kararı desteklemiştir. Tabii ki onlar da bu desteği bilirler hatta Ali radiyallahu anh, Ömer radiyallahu anhanın hilafetinde veziri olarak görev almıştır. Buna karşılık, Ebu Bekir ve Ömer isimlerinin şiddetli düşmanı olan Şiiler cevaben, Ali radiyallahu anhanın "onların şerlerinden korunmak için" böyle bir strateji güttüğünü söylerler. Ebu Bekir ve Ömer radiyallahu anh için kullandıkları ifadeler o kadar çirkindir ve Aişe annemiz hakkında öyle ileri hakaretler söylerler ki bunların söylenmesi ancak hafifletilerek, bizim burada zikrettiğimiz 'korsanlık' türünden kelimelerle mümkündür.

Buradan çıkarılacak ders, tarihin Kur'an'dan ve hadislerden ayrı düşünülmesinin, tarihî bir olaydan ümmetin ödeyeceği bedeli hesaplayamamak olarak karşımıza çıkacağıdır. Kur'an'ımız bütün

müminlerin bulunduğu yolun doğru yol olduğunu beyan etmiş ve ashab-ı kiramın tamamı Ebu Bekir radiyallahu anha beyat etmiş durumdayken bundan seneler sonra çıkıp olay hakkında yeni bir tarih yazmak nasıl mümkün olabilir?

Tarihin -hele dinî olarak direkt etkileneceğimiz tarihin- Kur'an süzgecinden geçirilerek ve Resûlullah aleyhisselamın şeriatı etrafında okunması gerekir. Aksi takdirde insan, Sultan II. Mehmed'in İstanbul surları önüne gelmesini de aç kalmış Osmanlılar'ın doyabilmek için yaptıkları bir saldırı olarak anlayabilir; bunun filmini yaparken de amca çocuklarının birbirini yemekten kurtulması için içlerinden birinin dar ovalarda sıkışmaktan bunalıp Bizans arazilerinin genişliğine göz dikmesi şeklinde yansıtmak kaçınılmaz olur. Mantiğin en baştan çürümemesi, makasın bir kere açılmaması lazımdır.

Sırf Şiilik bir dert olarak başında durduğundan dolayı ümmetimiz Avrupa'nın karşısında yüzyıllarca tam duramamıştır. Şayet Yavuz Sultan Selim -rahmetullahi aleyh- Safevîler'le uğraşmak zorunda kalmasaydı bugün Viyana'nın çehresi çok daha başka olurdu. Olmamasının nedeni en başta bir kere makasın, azıcık bile olsa açılmasıdır.

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

*Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.*